

Datum besluitraad	: 7 mei 2024	Datum oordeelraad	: 9 april 2024
Agendapunt	:	Datum B en W	: 12 maart 2024
Volgnummer	: 24bs00047 / 24.033	Programma begroting	: 0
Gewijzigd voorstel	:	Taakveld	:
Portefeuillehouder	: M. Delhez		

Adviesnota raad

Vaststellen Visie op Veldhoven

Noot: dit betreft een n.a.v. de oordeelsvormende raad aangepaste adviesnota met ook een aangevuld raadsbesluit. De onderbouwing van de (geel gemarkeerde) wijzigingen vindt u onderaan deze nota onder het kopje "Reactie college n.a.v. behandeling in de oordeelsvormende raad".

Beslispunten

1. De Visie op Veldhoven "Op weg naar 2040" vast te stellen als richtinggevende koers op de in de visie opgenomen thema's;
2. Het college opdracht te geven om overeenkomstig het procesvoorstel dat is opgenomen in de adviesnota:
 - a. te verkennen met welke thema's de visie nog moet worden aangevuld en daar vervolgens het gesprek over aan te gaan met inwoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en regionale partners;
 - b. de Visie op Veldhoven aan te vullen met deze thema's en deze 'verrijkte' Visie op Veldhoven in 2025 aan te bieden aan de raad.

Inleiding

Uw raad heeft opdracht gegeven voor het opstellen van een nieuwe toekomstvisie voor de gemeente Veldhoven. De vorige stadsvisie dateert uit 2005, waarbij in 2015 aan de hand van een actualisatie een nieuw profiel van Veldhoven is vastgesteld.

Sinds 2015 (en zeker sinds 2005) is er het nodige gebeurd en veranderd waardoor de gemeente geconfronteerd wordt met nieuwe opgaven of nieuwe inzichten. Denk bijvoorbeeld aan de impact van klimaatverandering, de snel oplopende vergrijzing en de oorlog in Oekraïne. De omvang en impact van de huidige schaa sprong konden we een paar jaar geleden nog onmogelijk voorzien. Ook de inzichten die de gemeente Veldhoven heeft over haar mogelijkheden, rol en instrumenten zijn veranderd. Zo is inwonersparticipatie sinds 2015 steeds belangrijker geworden, en zien we dat de relatie tussen gemeente en samenleving is veranderd.

In die complexe context, moet het gemeentebestuur van Veldhoven er voor zorgen dat Veldhoven een fijne omgeving om te wonen en te werken blijft, zowel nu als in de verdere toekomst. Dat vraagt om handvatten die ons helpen om lastige keuzes te maken, maar ook om aan onze samenleving uit te leggen waar we voor staan als gemeente.

Het afgelopen jaar is op basis van een 'social design'-aanpak gewerkt aan de 'Visie op Veldhoven'. De onderwerpen en de koers komen hoofdzakelijk uit de samenleving en vormen een fundament op basis waarvan we de komende jaren – samen met die samenleving – onze koers kunnen uitstippelen.

Status van de visie

Deze visie kan worden gezien als de paraplu waaronder de andere visies in de gemeente hangen. Het is niet de bedoeling dat de visie op termijn een soort

'samenvatting van Veldhovens beleid' wordt. De visie is abstracter. Ze kijkt door een andere bril naar verschillende (door de samenleving aangedragen) thema's en bevat richtinggevendende uitspraken die voor meerdere beleidsvelden relevant zijn.

De Visie op Veldhoven heeft geen juridische status. Het is een 'zelfbindend' kompas voor uw raad, college en organisatie. Het draagt uit waar we naartoe willen en kan gebruikt worden om met de samenleving structureel het gesprek over de toekomst van Veldhoven te blijven voeren.

Beoogd effect

Vaststellen van een lange termijnkoers voor de gemeente Veldhoven

Argumenten

1.1. *De Visie komt uit de samenleving en vormt een gedragen fundament*

De bouwstenen van de visie zijn via een 'social design'-aanpak opgehaald in de samenleving. Daar lag in een vroeg stadium vooral de vraag op tafel waar deze visie over zou moeten gaan. Aan de voorkant zijn daarbij géén kaders meegegeven (zoals waar de visie wel of niet over zou moeten gaan), zodat de visie vooral zou gaan over onderwerpen die de samenleving belangrijk vindt.

Op basis van de opbrengst van de gesprekken 'op straat' kwamen enkele onderwerpen naar voren, die in verdiepende gesprekken met niet alleen inwoners, maar ook ondernemers en maatschappelijke organisaties verder zijn verkend.

Raad, college en organisatie hebben op basis van deze bouwstenen voorliggende visie samengesteld. Daarmee hebben een stevig en gedragen fundament gelegd waar met nieuw beleid op om keuzes en nieuw beleid op doorgebouwd kan worden.

1.2. *Logische doorontwikkeling van de gemeentelijke koers*

De opgehaalde thema's en wensen betreffen geen beleidsmatige 'aardverschuiving' voor Veldhoven, wat absoluut niet wil zeggen dat er met deze visie geen nieuwe richting wordt gekozen.

De Visie bevestigt het belang van voldoende geschikte woonruimte, waar de gemeente met de Woon(zorg)visie en de Woningbouwversnelling al volop aan werkt. Ook onderschrijft de visie het in de (nu nog concept-) Participatievisie opgenomen beleid.

Aanscherpingen en nieuwe aandachtspunten zijn er echter ook. Zo geeft de Visie op Veldhoven meer scherpheid aan de in de Omgevingsvisie al ingezette denklijn over de relatie tussen het dorps karakter en de verdere verstedelijking van Veldhoven. Het belang van een fijne groene leefomgeving wordt in navolging van onder meer de Omgevingsvisie en de Woon(zorg)visie opnieuw onder de aandacht gebracht en vraagt om verdere uitwerking.

De visie vraagt tenslotte (in sommige gevallen hernieuwde) aandacht voor internationalisering, maatschappelijke participatie en sociale samenhang. Het is met het vaststellen van deze visie in onze ogen overigens niet de bedoeling dat thema's die nu niet in de visie opgenomen zijn opeens minder belangrijk worden. Om dergelijke conclusies te trekken is een ander traject nodig, waar de visie en de voor de visie opgestelde perspectieven overigens wel bij kunnen helpen.

De visie geeft wel meer kleur en duiding wat er leeft in Veldhoven en aan de opgaven die er in zijn opgenomen.

1.3. Nieuwe duiding aan unieke karakter van Veldhoven

De vorige stadsvisie had als ondertitel 'The best of both worlds'. Net als eerdere visies stuiten we ook in deze visie op het dilemma 'stad of dorp'. Onze omgevingsvisie en de verstedelijkingsindex van het CBS zijn hier in ruimtelijk opzicht helder over: Veldhoven als gemeente is al lang een stad. Het voorzieningenniveau, de adressendichtheid, de infrastructuur en zeker het aantal arbeidsplaatsen maken dat we het (vanuit ruimtelijke ontwikkeling) niet meer over een dorp kunnen hebben.

Echter, dat is niet wat de inwoners voelen, ook niet de inwoners van de grote moderne wijken als Heikant, De Kelen, De Polders of Zilverackers. (de meeste inwoners van Veldhoven wonen niet in een oude dorpskern). Kennelijk zit dat 'dorpse gevoel' niet in de stenen. En volgens de visie zit dat ook niet in de aanwezigheid van een paar grote bedrijven en het grote aantal internationals.

Veldhoven groeit al meer dan 100 jaar door een grote toestroom aan mensen van buiten de regio, die hier vanwege hun baan komen wonen. Al die tijd heeft de Veldhovense gemeenschap een klimaat weten te behouden waar mensen zich thuis voelen. En dat is precies de opgave waar we ook de komende 100 jaar voor staan:

"Wat Veldhoven echt bijzonder maakt, is hoe we omgaan met verschillende uitdagingen en kansen. Aan de ene kant kent Veldhoven groei en wordt het meer en meer internationaal. Aan de ander kant wil Veldhoven als hechte gemeenschap het vertrouwde dorpse karakter behouden en tegelijk moderner worden. De toekomst brengt nieuwe kansen en mogelijkheden om samen nog beter om te gaan met deze uitersten."

Kanttekeningen en risico's

1.1. Visie bestrijkt niet het volledige takenpakket van de gemeentelijke overheid

Deze visie is samengesteld uit de bouwstenen die het participatietraject heeft opgeleverd. Die bouwstenen bevatten niet alle thema's waar de gemeentelijke overheid een taak heeft.

Er is bewust gekozen om de witte vlekken (de thema's waar we ons wel mee bezighouden, maar die niet naar boven zijn gekomen in het participatietraject) nu nog niet in te vullen. Dat zou onvoldoende recht doen aan het uitgangspunt dat dit vooral een visie vanuit de samenleving zou moeten zijn.

Die witte vlekken betreffen onder meer thema's als veiligheid, dienstverlening, vluchtelingen, duurzaamheid en klimaat. Er zijn verschillende verklaringen denkbaar waarom er geen uitspraken over gedaan zijn. Wellicht heeft de inwoner 'nog geen last' van een opgave, of het bestaande beleid is gewoon in orde. Ook het zeer actuele thema van economische groei volgt niet als vraagstuk uit het participatietraject. Het feit dat deze thema's niet of nauwelijks genoemd zijn, wil niet dan ook zeker niet dat daar geen beleid op gevoerd moet worden.

Ook gaat de visie niet over onderwerpen die vooral voor bestuur en organisatie interessant zijn, zoals regionale samenwerking of de toekomst van de organisatie. Daarvoor bieden de Bestuurlijke toekomstvisie (2015) en de nieuwe Organisatievisie houvast.

De visie is niet bedoeld als statisch document. Op basis van de ervaringen de komende maanden en bijvoorbeeld een volgende trendanalyse (medio 2025) kan de visie verder uitgebouwd worden.

Financiën

Het vaststellen van deze Visie op Veldhoven heeft geen directe financiële of personele gevolgen. Uiteraard zal het uitvoering geven van alle keuzes in deze visie niet mogelijk zijn zonder de inzet van extra capaciteit of middelen of door het verschuiven van bestaande capaciteit en middelen. Alhoewel een deel van de keuzes kan worden opgepakt door opgaven 'anders' aan te pakken, bevat de visie ook enkele opgaven waar op dit moment nog niet of nauwelijks aan gewerkt wordt, of waar op een lager ambitieniveau aan gewerkt wordt. Het voorzien in de benodigde middelen en capaciteit zal voor sommige van de opgaven zeker nog een lastige afweging betekenen.

De afweging en besluitvorming daarover zal de komende jaren in het kader van de begroting plaatsvinden.

Communicatie en samenspraak

De basis voor deze visie is tot stand gekomen via een social design-traject, waarbij op verschillende manieren het gesprek is gevoerd met de samenleving. Via OnsVeldhoven.nl hebben geïnteresseerden het traject op de voet kunnen volgen en inbreng kunnen leveren. De resultaten van het participatietraject zijn verwerkt in een expositie die begin 2024 enkele weken in de burgerhal heeft gestaan.

Na vaststelling zal de visie worden opgemaakt in een publieksvriendelijke vorm, die zal worden uitgedragen. Via OnsVeldhoven.nl, het Veldhovens Weekblad en social media zal daar aandacht aan worden besteed.

De Visie op Veldhoven zal na vaststelling onderwerp van gesprek tussen samenleving en gemeente moeten blijven. Dat kan bijvoorbeeld door de visie te gebruiken voor een jaarlijks stadsdebat. Daarbij kan aansluiting worden gezocht bij denkrichtingen uit de (concept) Participatievisie.

Uitvoering / planning

De Visie op Veldhoven zal na vaststelling moeten worden opgepakt als leidende koers voor de gemeente. Nieuwe beleidsdocumenten zullen moeten aansluiten op de koers. De belangrijkste keuzes uit de visie kunnen al een plek krijgen in de Kadernota 2025. Thematische/sectorale opgaven zullen vanuit betreffend vakgebied worden opgepakt. Enkele van deze thema's, zoals een visie op duurzaamheid (mede naar aanleiding van het rekenkamer onderzoek) en een visie op het sociaal domein zijn al in gang gezet. De net opgeleverde visie op participatie en de visie op dienstverlening sluiten al aan bij de koers uit de visie.

De visie is nadrukkelijk niet bedoeld als statisch document dat over een jaar of 10 weer vervangen kan worden. De gemeente blijft er over in gesprek met de samenleving en bouwt de visie verder uit op basis van signalen uit de samenleving

en/of nieuw maatschappelijk opgaven. Een goed moment om de visie weer tegen het licht te houden is in ieder geval wanneer er een nieuwe trendanalyse voor Veldhoven beschikbaar komt (de eerstvolgende verwachten we medio 2025).

En wat vraagt dit van de raad?

Zoals u in de visie kunt lezen is een van de perspectieven waarmee naar de toekomst is gekeken, 'besturen met de blik op de toekomst' (zie bijlage I). Dat is een opdracht aan uzelf, het college en toekomstige raden en colleges van B&W van Veldhoven. Deze visie stelt de raad in staat om, naar de toekomst toe, langs de lijnen van de zes thema's elkaar en het college scherp te houden op die toekomstgerichte blik in het besturen.

Bijlagen

1. Visie op Veldhoven
2. Perspectieven op de inhoud (uitgebreide versie)
3. Toelichting participatietraject

Resultaat van de behandeling in de oordeelsvormende raad

Fracties spreken waardering uit voor de wijze waarop inwoners bij deze visie betrokken (social design). Ze beseffen dat het een "levend document" is dat zich aanpast aan toekomstige ontwikkelingen. Toch hadden fracties concretere uitwerkingen op bepaalde terreinen verwacht en invulling van de "witte vlekken" die in de visie staan. Ook vragen fracties zich af of dit niet meer de "visie van inwoners" dan een alles overkoepelende, parapluvisie die ook de meningen van o.a. ondernemers omvat en richtinggevend kan zijn voor alle onderliggende visies?

Het voorstel gaat als bespreekstuk naar de besluitvormende raad.

Reactie college n.a.v. behandeling in de oordeelsvormende raad

Uit de oordeelvormende raadsvergadering blijkt een breed draagvlak voor de opgehaalde thema's, die daarmee een goede basis vormen voor de ontwikkeling naar Veldhoven 2040. We merkten dat er behoefte is aan een flexibele visie die mee kan bewegen met nieuwe ontwikkelingen en opgaven. Om dat laatste extra te duiden, hebben wij de titel van het visiedocument aangepast naar: *Op weg naar Veldhoven 2040*. De status van de visie hebben we ook nader geduid in het raadsbesluit.

Daarnaast merkten wij ook behoefte aan meer inzicht in het vervolg op deze visie. Om daar in te voorzien stellen wij het volgende proces voor:

0. Vaststellen Visie op Veldhoven

De visie bestaat voor nu uit de zes thema's die de samenleving op dit moment belangrijk vindt, het toekomstbeeld van die thema's, en de door uw raad gekozen ontwikkelmogelijkheden richting de toekomst. Met deze visie als basis stellen we ons toekomstbeeld steeds scherper.

1. Analyse van vastgestelde actuele visies

Uw raad heeft de afgelopen jaren enkele belangrijke visies vastgesteld. Deze zijn vrijwel altijd opgesteld met behulp van participatie. Wij analyseren deze visies om een compact overzicht te maken van de belangrijkste thema's, speerpunten en richtinggevend beleid. Dit overzicht maakt duidelijk welke thema's niet expliciet in de visie zijn benoemd, maar waar de gemeente wél een koers op heeft vastgesteld.

2. Verkennen mogelijk aanvullende thema's

Op basis van het overzicht uit stap 1 verkennen we welke thema's er nog missen. Ook voeren we het gesprek met groepen uit de samenleving (bijvoorbeeld ondernemers of instellingen) om te toetsen of zij in het overzicht nog iets missen.

3. In gesprek met de raad over aanvullende thema's (Q4/2024)

Vervolgens willen we het voorstel met de aanvullende thema's uit stap 1 en 2 bespreken met uw raad. Dit doen we in een werkbijeenkomst of beeldvormende raadsvergadering.

4. Uitwerken van de aanvullende thema's

Op basis van bovenstaande stappen concluderen we welke thema's we toevoegen aan de Visie op Veldhoven. Daarna werken we deze thema's uit met de groepen uit de samenleving die betrokken zijn bij betreffende thema's.

5. Gesprek met de samenleving

De opbrengst uit stap 4, de vastgestelde Visie op Veldhoven "Op weg naar 2040", en het overzicht uit stap 1 vormen samen de koers van Veldhoven. Dit resultaat bespreken we met de (brede) samenleving. Waar nodig passen we deze nog aan.

6. Bespreken Visie op Veldhoven met de raad (2025)

Als laatste stap bespreken we het resultaat van stap 5 met uw raad.

Naast het hierboven beschreven procesvoorstel, is het belangrijk dat de Visie op Veldhoven onderwerp van gesprek blijft tussen gemeente en samenleving. Alleen op die manier kan de Visie op Veldhoven de juiste koers zijn én blijven, op weg naar 2040.

Burgemeester en wethouders van Veldhoven,

J.H.J. Sanders
gemeentesecretaris/algemeen directeur

M.J.A. Delhez
burgemeester